

Årsrapport 2019

Utbildningsnämnden

Rapport från
stadsrevisionen
Nr 16, 2020
Dnr: 3.1.4-20/2020

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Utbildningsnämnden

Årsrapport 2019

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av utbildningsnämndens verksamhet under 2019.

Revisorerna noterar att utbildningsnämnden delvis uppnår fullmäktiges mål som berör nämndens kärnverksamhet såsom exempelvis studiero och trygghet. Kunskapsresultaten har dock förbättras för årskurs 9 och gymnasiet.

Vi bedömer att den interna kontrollen inte har varit helt tillräcklig. Den interna kontrollen är inte helt integrerad i nämndens styrning och uppföljning. Utvecklingsområden finns inom skolenheterna, främst inom gymnasieskolorna.

Revisorerna har den 18 mars 2020 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till utbildningsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2020.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Ulf Fridebäck
Ordförande

Tomasz Czarnik
Sekreterare

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att utbildningsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett helt ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas på att det verksamhetsmässiga resultatet inte är helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. Inriktningsmålet *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* uppnås delvis. Målet omfattar merparten av nämndens verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter. Kunskapsresultatet har dock utvecklats positivt för årskurs 9 och gymnasiet de senaste fem åren. Från ekonomisk synpunkt är utfallet tillfredsställande.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte varit helt tillräcklig. Vidare bedöms att den interna kontrollen inte är helt integrerad i nämndens styrning och uppföljning. Utvecklingsområden finns inom skol-enheterna, främst inom gymnasieskolorna.

Det finns i huvudsak systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Revisionens granskningar avseende efterlevnad av dataskyddsförordningen, delegationsordning och direktupphandling visar dock på brister i den interna kontrollen. Vidare har utvecklingsområden identifierats avseende behörighets- och attesthantering, personalakter, inköpsprocessen, samt moms-hantering.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms dock inte vara fullt upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Brister har noterats bl.a. gällande att kostnader belastat fel period och klassificeringsfel avseende drift och investeringar.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. Det är angeläget att nämnden fortsätter sitt arbete med att åtgärda de brister som framförts. En av de väsentligaste rekommendationer som återstår är

att stärka den interna kontrollen på gymnasieskolan och att införa rutin för genomgång och uppföljning av behörigheter i Agresso.

Innehållsförteckning

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	1
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.1.1 Grundskola.....	3
2.1.2 Gymnasieskola	4
2.1.3 Skolinspektionen och Barn- och elevombudet	5
2.2 Ekonomiskt resultat.....	5
2.2.1 Driftverksamhet.....	5
2.2.2 Förskoleverksamhet	6
2.2.3 Grundskoleverksamhet inklusive fritidshem och grundsärskola.	6
2.2.4 Gymnasieverksamhet inklusive gymnasiesärskola	6
2.2.5 Investeringsverksamhet.....	7
3. Intern kontroll	7
4. Räkenskaper	10
5. Uppföljning av tidigare års granskning	10

Bilagor

Bilaga 1 - Årets granskningar	11
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	20
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	28

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionsordning i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden har åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden våren 2019 i samband med genomgång av 2018 års granskning och avstämning inför år 2019.

Granskningsledare har varit Oskar Schulz vid revisionskontoret och Anders Rabb vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Sammantaget bedöms att utbildningsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett helt ändamålsenligt sätt. Från ekonomisk

synpunkt är utfallet tillfredställande. Bedömningen grundar sig på iakttagelser som redovisas i avsnitt 2.1 och 2.2.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Revisionen konstaterar att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2019 inte fullt ut är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Nämnden bedöms inte ha bedrivit verksamheten på ett helt ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas på granskning av nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen vad gäller måluppfyllelse samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

Nämnden bedömer att två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppfyllts. Inriktningsmålet *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* uppnås delvis. Målet berör nämndens kärnverksamhet och omfattar merparten av nämndens verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter.

Nämnden bedömer att sju av kommunfullmäktiges elva verksamhetsmål som omfattar nämnden har uppfyllts. Fyra mål uppfylls delvis. Dessa berör bl.a. kunskapsmål, infrastruktur, hållbarhet och ekonomi.

Under verksamhetsmålet *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige* finns nämndens indikatorer avseende betyg, trygghet, studiero och inflytande. Precis som föregående år når inte nämnden dessa mål fullt ut. Mer ingående beskrivning av måluppfyllelsen följer under rubrikerna 2.1.1, 2.1.2 och 2.1.3.

En fortsatt utmaning för nämnden är elevernas upplevda trygghet och studiero. Samtliga nio indikatorer som mäter upplevd trygghet och studiero visar, precis som 2018, ett lägre resultat än årsmålet. Exempelvis har utfallet rörande indikatorn *Andel elever åk 8 nöjda med – Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna* försämrats, från delvis uppfyllt till inte uppfyllt. Indikatorn har sjunkit två procentenheter jämfört med föregående år och utfallet för 2019 blev 44 procent¹. I likhet med stadens elevenkät visar Skolinspektionens

¹ Fullmäktiges mål 2018 och 2019 var 56 procent.

skolenkät avseende höstterminen 2019 att den upplevda studieron är ett utvecklingsområde för stadens grundskolor.

Revisionens granskning visar att det finns grunder för nämndens målbedömning.

Revisionen har under året granskat om utbildningsnämnden bedriver ett systematiskt arbete för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden. Granskningen visar att nämnden uppfyller sin samordnande roll vad gäller stadens arbete för ökad inskrivningsgrad. Se bilaga 1.

2.1.1 Grundskola

I utbildningsnämndens verksamhetsberättelse konstateras att betygsresultaten för årskurs 9 har förbättrats jämfört med föregående år. Indikatorerna *Andelen elever som uppnått målen i alla ämnen*, *Andelen elever behöriga till nationella program* och *Meritvärde i årskurs 9* har förbättrats jämfört med föregående år.

I tabellen nedan framgår utvecklingen av resultaten för ovannämnda indikatorer som fullmäktige och nämnden fastställt för avgångselevernas kunskapsresultat i grundskolan.

Kommunala grundskolan åk 9: Utfall 2019 med jämförelser 2015-2018 (inkl. nyanlända)

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Andelen elever av samtliga elever i årskurs 9 som är behöriga till nationella program (UtbN)	87,4	86,9	84,8	82,4	85,3
Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (KF)	80,5	79,2	78,4	74,4	77,9
Meritvärde i årskurs 9 (UtbN)	250	246	242	239	240

Tabellen visar på en positiv trend där samtliga utfall har förbättrats jämfört med föregående år. Vidare visar tabellen att samtliga tre indikatorer har ett högre resultat 2019 än vad de haft under de senaste fyra åren. I verksamhetsberättelsen uppger nämnden att resultatspridningen mellan stadens skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor. Den minskning som iaktogs under 2017 och 2018 har inte fortsatt under 2019.

Skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar, vilka vanligtvis också har bättre resultat, tog under perioden 2017-2018

emot en större andel nyanlända elever än tidigare. Detta är nämndens förklaring till den kraftigt minskade resultatspridningen dessa år.

Mot bakgrund av kommunfullmäktiges budget och skollagens krav har stadsrevisionen under året gjort en granskning avseende undervisning för nyanlända i grundskolan. Den sammantagna bedömningen är att arbetet med undervisning av nyanlända elever i huvudsak sker enligt fullmäktiges budget och skollagen. Nämnden rekommenderas dock att identifiera vilka skolor som i större utsträckning behöver arbeta utifrån förvaltningens framtagna riktlinjer.

En uppföljande granskning har genomförts av samverkan mellan skola och socialtjänst. Granskningen visar att samverkan mellan socialnämnden och utbildningsnämnden har ökat. Dock rekommenderas utbildningsnämnden att fortsätta arbeta med att bidra till uppföljningen av samverkan mellan skola och socialtjänst.

2.1.2 Gymnasieskola

Enligt nämndens redovisning uppnås årsmålet för indikatorn *Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år*². Utfallet har ökat jämfört med föregående år. Indikatorn *Andel gymnasieelever med minst betyg E i samtliga kurser i examensbevisen* uppfylls delvis och utfallet är oförändrat jämfört med 2018³.

I likhet med föregående år uppnås årsmålet för indikatorn *andel gymnasieelever med examensbevis oavsett studielängd*⁴. Utfallet är högre jämfört med föregående år.

Kommunala gymnasieskolan: Utfall 2019 med jämförelser 2017 och 2018

Mätetal	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Andelen elever med gymnasieexamen ⁵	92,8	91,9	89,9
Genomsnittligt meritvärde	16	15,9	15,6

Under året har det skett marginella förbättringar av resultatutvecklingen för stadens gymnasieskolor. Av de elever som, enligt Skolverkets definition, avslutade sin utbildning på ett nationellt program under 2019 erhöll 92,8 procent ett examensbevis, vilket innebär en förbättring på 0,9 procentenheter jämfört med

² Utfallet för 2019 är 78,7 procent, årsmålet är 77 procent.

³ Utfallet för 2019 är 79 procent, årsmålet är 80 procent.

⁴ Utfallet för 2019 är 88 procent, vilket är 2 procentenheter högre än 2018. Årsmålet är 85 procent.

⁵ Enligt Skolverkets definition.

föregående år. Det genomsnittliga meritvärdet för elever med avslutade studier var 16 poäng, vilket är en förbättring med 0,1 poäng jämfört med 2018 ⁶.

Enligt nämnden är ett återkommande förbättringsområde att få fler elever att avsluta sina studier på ett nationellt program. Totalt erhöll 67 procent av eleverna examensbevis efter tre år vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med föregående år. År 2019 är det första året som staden har ett högre värde än rikssnittet, vilket ligger på 66 procent.

Ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde är, enligt nämnden, ett bättre förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete. Utbildningsnämnden har tagit fram tre fokusområden för gymnasieskolan: systematiskt kvalitetsarbete, ökad närvaro/minskade avhopp/psykisk hälsa samt digitalisering. Det övergripande syftet med de framtagna fokusområdena är ökad målupplevelse, att utveckla erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande i rektorsgruppen samt ökad likvärdighet mellan gymnasieskolorna.

2.1.3 Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Under 2019 har 165 anmälningar som rör elever i stadens grundskolor inkommit och registrerats hos Skolinspektionen och Barn- och elevombudet (BEO). Nästan hälften avser kränkande behandling. Av 22 ärenden där beslut inneburit att huvudmannen förelagts att vidta åtgärder avser 15 kränkande behandling.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2019:

Driftverksamhet (mln)	Budget 2019	Bokslut 2019			Budget- avvikelse 2018
		Utfall	Avvikelse		
Kostnader	21 723,8	21 925,4	-201,6	1 %	11,4
varav kapital- kostnader	111,1	110,6	0,5	0,5 %	3,2
Intäkter	-2 438,2	-2 524,3	86,1	3,5 %	141,2
Verksamhetens nettokostnader	19 285,6	19 401,1	-115,5	0,6 %	152,6
Verksamhetens nettokostnader efter resultat- överföringar	19 285,6	19 282,2	3,4	- %	1,5

⁶ Det genomsnittliga värdet för riket är 14,8 poäng.

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med 3,4 mnkr i förhållande till budgeten. Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om budgetföljsamhet uppnåtts. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.2 Förskoleverksamhet

I förhållande till budget redovisar förskoleverksamheten ett sammanlagt överskott om 15,9 mnkr. Enligt nämndens redovisning beror överskottet bland annat på högre statsbidrag för barnskötarutbildning än vad som budgeterats och lägre personalkostnader för central förvaltning.

2.2.3 Grundskoleverksamhet inklusive fritidshem och grundsärskola

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskolan redovisar ett överskott om 37,2 mnkr, efter resultatdispositioner.

Skolor i egen regi uppvisar ett underskott på 152,8 mnkr före resultatdispositioner men ett överskott på 16,4 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet beror främst på att skolor som är resultatenheter genomfört engångssatsningar i form av kompetensutveckling, inköp av läsplattor och samt ökade IT-kostnader.

Totalt 88 av 128 grundskolor i egen regi uppvisar ett underskott före resultatdispositioner. Grundskolornas ingående fond minskar från 406 mnkr till 269,6 mnkr år 2020. Fondens behållning har minskat med 136,4 mnkr.

Kostnaderna för grundskoleverksamheten har ökat med 934,4 mnkr jämfört med föregående år vilket främst förklaras av ett ökat elevantal⁷ vilket inneburit högre lönekostnader och lokalkostnader.

Grundsärskolan uppvisar ett överskott på 78,1 mnkr. Enligt nämndens redovisning förklaras överskottet, i likhet med tidigare år, främst bero på redovisningstekniska orsaker⁸.

2.2.4 Gymnasieverksamhet inklusive gymnasiesärskola

Gymnasieverksamheten inklusive gymnasiesärskola redovisar ett underskott om 19,4 mnkr före resultatdispositioner.

⁷ Antalet elever i grundskolan ökade med 2 196 elever under 2019 jämfört med föregående år.

⁸ För elever mottagna i grundsärskolan som är integrerade i grundskolan bokförs kostnaderna under verksamhetsområdet grundskola, medan schablonerna tillfaller grundsärskolan.

Av stadens 34 gymnasieenheter uppvisar 17 ett underskott. De skolor som uppvisar störst underskott är Kärrtorps gymnasium, Enskede gårds gymnasium, S:t Eriks gymnasiesärskola och Stockholms byggtkniska. Nämnden har vidtagit åtgärder för skolor som uppvisar underskott. Nämnden har exempelvis beslutat att Enskede gårds gymnasium och Stockholms byggtkniska gymnasium ska avvecklas under 2020-2021.

Gymnasieskolornas resultatenheter hade med sig en ingående fond om 45,3 mnkr till 2019 och för med sig en positivt utgående fond till 2020 om 63,3 mnkr.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.5 Investeringsverksamhet

Investeringsverksamhet (mnkr)	Budget 2019	Bokslut 2019		Budget-avvikelse 2018
		Utfall	Avvikelse	
Utgifter	135,0	118,6	16,4	2,0
Nettoutgifter	135,0	118,6	16,4	2,0

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 16,4 mnkr i förhållande till budget. Avvikelsen beror främst på att utbetalningar av nyetableringsstöd till grundskolor och gymnasieskolor blev lägre än budgeterat.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte har varit helt tillräcklig. Av genomförd granskning avseende implementering av dataskyddsförordningen framgår brister, där bl.a. informationsklassning av informationstillgångar och systematisk inventering av personuppgiftsbehandlings behöver utvecklas. Genomförd granskning av direktupphandling visar att nämnden behöver utveckla sin samordning, styrning och uppföljning inom området. Vidare har brister

identifierats rörande nämndens återrapportering av delegationsbeslut. Se bilaga 1.

Arbetet med den interna kontrollen bedöms inte vara helt integrerat i styrning och uppföljning. Utvecklingsområden finns inom skolenheterna, främst inom gymnasieskolorna. Precis som 2018 finns det fortfarande enheter som inte genomför en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys. Revisionskontoret kan dock konstatera att förvaltningen under året har påbörjat ett arbete med att förbättra sin interna kontroll.

Årets granskning avseende nämndens bokslut visar bl.a. på att kostnader belastat fel period och klassificeringsfel avseende drift och investeringar. Med anledning av detta behöver nämnden förbättra sin kontroll och uppföljning avseende dessa processer.

Det finns i huvudsak systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Nämnden har i huvudsak en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter. Årets granskning har dock visat att nämnden bl.a. behöver utveckla arbetet vid misstankar om oegentligheter och förtroendeskadligt beteende. Det är framförallt den interna kommunikationen samt kunskapen om oegentligheter och förtroendeskadligt beteende som behöver utvecklas. Detta gäller både på central förvaltning och vid skolenheterna. Exempelvis behöver det tydliggöras vart och till vem medarbetare ska vända sig när misstankar om oegentligheter eller förtroendeskadligt beteende uppstår.

Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Dock har revisionskontorets granskning visat på brister avseende återrapportering och intern kontroll avseende nämndens delegationsbeslut.

Nämnden har en årlig analys som i huvudsak fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras. En plan för intern kontroll har upprättats utifrån riskbedömningen. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Utgångspunkten har varit kommunfullmäktiges verksamhetsmål och främst omfattas nämndens administrativa processer.

Kontroller som utförs enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har

dokumenterats. I jämförelse med förgående år har årets uppföljning av intern kontroll en mer begränsad analys och det saknas beskrivning av vidtagna åtgärder utifrån genomförda kontroller. Det är av vikt att nämnden får en tydlig bild av förvaltningens interna kontrollarbete.

Under 2019 har förvaltningen genomfört internrevisioner på 36 skolenheter. Av de granskade områdena har flest avvikelser påträffats rörande; avtalstrohet, hantering av inventarier, kontroll av löneutbetalningar, användning av First Card, representation samt att utdrag ur belastningsregistret inte skickats in till personalakten vid central förvaltning.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Nämnden har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra.

Av gymnasieskolorna redovisar 17 av 34 skolenheter underskott, vilket är fyra färre än under 2018. Ett arbete för att vända gymnasieskolornas budgetunderskott pågår. Nämnden har vidtagit åtgärder, bland annat har det i några fall genomförts förändringar i ledningsorganisationen och schemaläggning setts över. Revisionen konstaterar att de åtgärder som vidtagits ännu inte gett full effekt för att vända skolornas underskott.

Under året genomförde stadsrevisionen en granskning av följsamhet av dataskyddsförordningen. Sammanfattningsvis bedöms nämndens arbete med personuppgiftshantering inte vara tillräckligt. Nämnden behöver säkerställa sitt arbete med att efterleva dataskyddsförordningen, se bilaga 1.

Vidare visar revisionskontorets granskningar på en inte helt tillräcklig intern kontroll avseende behörigheter i ekonomisystemet, momshantering, inköp och löneutbetalningar. Nämnden rekommenderas därför att bl.a. säkerställa en rutin för uppföljning av behörigheter i ekonomisystemet, säkerställa hantering av avdrag för moms, att stadens inköpssystem tillämpas i större utsträckning samt förbättra sin hantering av personalakter, se bilaga 1.

Övriga granskningar som genomförts av nämndens interna kontroll har omfattat hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag och EU-bidrag, hantering av försäkrings- och riskkostnader samt

granskning av köp av huvudverksamhet (köp av skolplatser). Granskningarna har visat på en tillräcklig intern kontroll.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms dock inte fullt upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Brister har noterats bl.a. gällande att kostnader belastat fel period och klassificeringsfel avseende drift och investeringar.

Under året genomfördes en granskning av nämndens redovisning av statsbidrag. Den sammanfattande bedömningen är att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2019 redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. Det är angeläget att nämnden fortsätter sitt arbete med att åtgärda de brister som revisorerna framfört. En av de väsentligaste rekommendationer som återstår att genomföra är att stärka den interna kontrollen på gymnasieskolan och att införa rutin för genomgång och uppföljning av behörigheter i ekonomisystemet Agresso.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar under perioden april 2019- mars 2020

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Uppföljande granskning av samverkan mellan skola och socialtjänst

En uppföljande granskning har genomförts i syfte att bl.a. bedöma i vilken utsträckning stadsdelsnämnderna följer upp samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med utbildningsnämnden samt om stödmaterialet rörande skola och socialtjänst är känt och tillämplas. Granskningen omfattade utbildningsnämnden, socialnämnden och Farsta stadsdelsnämnd.

Granskningen visar att samverkan mellan utbildningsnämnden och socialnämnden ökat. Dock har ingen strukturerad systematisk uppföljning ägt rum på central eller lokal verksamhetsnivå. Uppföljningsansvaret upplevs också vara otydligt. Detta är ett angeläget utvecklingsområde eftersom uppföljning är ett väsentligt inslag i all verksamhet där samverkan sker, inte minst för att identifiera utvecklingsområden och förbättra samverkan.

Utbildningsnämnden rekommenderas att fortsätta arbeta för att bidra till uppföljningen av samverkan mellan skola och socialtjänst.

Undervisning för nyanlända i grundskolan

En granskning har genomförts med syfte att bedöma om utbildningsnämndens arbete med undervisning för nyanlända elever följer stadens budget och skollagens krav.

Granskningen visar att nämnden styr arbetet med nyanlända på olika sätt. Vidare riktas kompetensinsatser mot stadens grundskolor. Revisionskontoret bedömer nämndens styrning som tillräcklig. Arbetet med introduktion och kartläggning av nyanlända har centraliserats genom START Stockholm vilket skapat ett mer likvärdigt mottagande.

I de tre granskade grundskolorna finns likartade arbetsätt avseende undervisningen av nyanlända elever. Genomförda intervjuer visar att de granskade skolorna arbetar med att stärka nyanländas sociala delaktighet.

Vidare visar granskningen att skolorna använder sig av studiehandledning på modersmålet. I en av de tre granskade skolorna finns behov att stärka kunskapen och kompetensen bland skolans personal i arbetet med nyanlända elever. Det pågår och finns rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete. Vidtagna åtgärder sker förlöpande, både avseende central förvaltning och i skolorna. I en granskad skola betraktas det systematiska kvalitetsarbetet vara ett utvecklingsområde.

Sammantaget bedöms utbildningsnämndens arbete med undervisning av nyanlända elever i huvudsak ske utifrån stadens budget och skollagens krav. Utifrån redovisade iakttagelser lämnas följande rekommendation till utbildningsnämnden:

Nämnden rekommenderas att identifiera vilka skolor som i större utsträckning behöver arbeta utifrån förvaltningens framtagna riktlinjer avseende nyanlända elever. Detta är viktigt för att samtliga skolor ska inkluderas i nämndens utvecklingsarbete och att arbetet sker likvärdigt.

Insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om nämnden bedriver ett systematiskt arbete för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden. Utbildningsnämnden ingick i granskningen utifrån sitt samordningsansvar avseende förskolefrågor.

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningsnämnden uppfyller sin samordnande roll avseende förskolefrågor, vad gäller stadens arbete för ökad inskrivningsgrad. Det bedöms dock finnas behov av ökat stöd till stadsdelsnämnderna gällande löpande statistikuttag för uppföljning.

Bedömningen grundar sig på att utbildningsnämnden har rutiner för systematisk uppföljning och analys samt ger rekommendationer om åtgärder för att öka inskrivningsgraden. Det finns också forum för samverkan mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden.

Granskningen visar att stadsdelsnämndernas kännedom om vilka barn som inte skrivs in i förskola och vad det beror på är låg. Detta påverkar bland annat möjligheten att utforma det fortsatta arbetet på ett resurseffektivt sätt. Flera stadsdelsnämnder har också behov av stöd gällande möjligheten att löpande kunna följa inskrivningsgraden och identifiera vilka barn som inte är inskrivna i förskola.

Det bedöms vara av vikt att detta arbete sker på ett enhetligt sätt inom staden.

Nämnden rekommenderas att i större utsträckning stödja stadsdelsnämnderna gällande möjligheten att löpande kunna följa inskrivningsgraden och identifiera vilka barn som inte är inskrivna.

Intern kontroll

Implementering av dataskyddsförordningen, Nr 5 2019

Revisionskontoret har genomfört en granskning av stadens följsamhet till dataskyddsförordningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma hur implementeringen av förordningen har genomförts. Granskningen har omfattat stadens nämnder och kommunstyrelsen.

Granskningen har visat att nämndens arbete med personuppgiftshanteringar inte är tillräckligt. Det kvarstår arbete innan nämndens arbete med personuppgiftshanteringar uppnår kraven i dataskyddsförordningen. I granskningen har det framkommit att nämnden har utsett dataskyddsbud och anmält denne till Datainspektionen. För övriga delar som granskats finns avvikelser inom bl.a. följande områden. Förvaltningen har inte genomfört en fullständig inventering av samtliga personuppgiftsbehandlingar som företas i verksamheten. Vidare har förvaltningen inte informationsklassat samtliga av sina informationstillgångar. Avslutningsvis har förvaltningen inte genomfört en fullständig kartläggning av behovet av personuppgiftsbiträdesavtal.

Revisionskontoret rekommenderar att nämnden utvecklar styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Vidare rekommenderar revisionskontoret att nämnden informationsklassar samtliga av sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar. Revisionskontoret rekommenderar också att nämnden genomför en fullständig kartläggning av behovet av personuppgiftsbiträdesavtal.

Delegationsordning

En granskning har genomförts av om nämndens delegationsordning och återrapportering överensstämmer med kommunallagens bestämmelser. Granskningen har avgränsats till:

- om det är tydligt hur beslut ska fattas inom nämndens ansvarsområde

- om anmälan av granskade beslut sker enligt kommunallagens bestämmelser
- nämndens interna kontroll avseende delegationsbeslut

Den sammantagna bedömningen är att nämndens delegationsordning och återrapportering delvis överensstämmer med kommunallagens bestämmelser. Det är i huvudsak tydligt hur nämnden delegerat beslutanderätten. Revisionskontorets verifiering visar att beslut i huvudsak fattas av rätt delegat men att det finns brister i anmälan av beslut till nämnden.

Vidare noterar revisionskontoret att det i nämndens protokoll i många fall inte framgår vilka delegationsbeslut som anmälan avser. Detta gäller även beslut som inte omfattas av sekretess, exempelvis direktupphandlingar. Granskningen visar även att nämnden inte har en systematisk uppföljning av delegationsbeslut för alla ärendegrupper.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer. Nämnden bör:

- Säkerställa att delegationsbeslut anmäls i enlighet med kommunallagens bestämmelser samt att det av nämndprotokollet framgår vilka beslut som anmälan avser.
- Utveckla sin interna kontroll avseende delegation.

Direktupphandlingar vid utbildningsnämnden

En granskning har genomförts med syfte att bedöma om utbildningsnämnden har en intern kontroll som säkerställer att LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling efterlevs. Granskningen utgår från Lagen om offentlig upphandling (LOU) och stadens riktlinjer för direktupphandling.

Granskningen visar att utbildningsnämnden har anvisningar för direktupphandlingar och dokument för hur tilldelningsbeslut vid direktupphandling ska genomföras och hur en offertförfrågan ska se ut. Nämnden hade vid granskningstillfället inte fastställt några nya tillämpningsanvisningar för direktupphandling i enlighet med fullmäktiges budget för 2019.

Samordning av direktupphandlingar genomförs inte. Vidare genomförs ingen systematisk uppföljning av att inköp/upphandlingar av samma slag och leverantör inte sammantaget överskrider gränsen när direktupphandling inte längre är tillåten.

Nämndens internkontrollplan innehåller kontroller av om skolorna följer nämndens riktlinjer för direktupphandling. Vid gransknings-tillfället hade kontrollerna inte genomförts. Vid de tre granskade skolorna genomförs få direktupphandlingar. De upphandlingar som genomförs berör i huvudsak måltider och städning. Mindre avvikelser har identifierats i de tre gymnasieskolornas direktupphandlingar. Dock har urvalet varit begränsat vilket gör det svårt att bedöma om de granskade skolorna följer LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling.

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningsnämnden bör utveckla sin samordning, styrning och uppföljning av direktupphandlingar för att säkerställa att LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling efterlevs.

Utifrån redovisade iakttagelser lämnas följande rekommendationer till utbildningsnämnden. Nämnden bör:

- Snarast fastställa egna riktlinjer för direktupphandling och förankra dessa i organisationen.
- Säkerställa att samordning, styrning och uppföljning av direktupphandlingar sker i tillräcklig utsträckning så att nämnden följer LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling.

Behörighetshantering i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende behörighetshantering i Agresso.

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig för granskad rutin.

Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att det finns behörighetsblanketter för 14 av 15 registrerade behörigheter och att dessa är undertecknade av behöriga. Totalt 10 av 14 blanketter överensstämmer med registrerade behörigheter i Agresso. Granskningen visar inte några otillåtna rollkombinationer bland förvaltningens behörigheter.

Det saknas en rutin för löpande genomgång av behörigheter. Genomgång av samtliga behörigheter görs endast en gång per år och vid den senaste genomgången hann förvaltningen inte gå igenom alla behörigheter.

Nämnden rekommenderas därför att säkerställa att det finns aktuella och undertecknade behörighetsblanketter för samtliga tilldelade behörigheter i ekonomisystemet och att det införs en kontroll för att

säkerställa att användarnas behörigheter överensstämmer med underliggande behörighetsblankett. Vidare rekommenderas nämnden säkerställa att rutin för genomgång och uppföljning av behörigheter i Agresso införs i enlighet med stadens regelverk.

Attesthantering i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende attesthantering i Agresso.

Sammantaget bedöms utbildningsnämndens interna kontroll av attesthantering som tillräcklig.

Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning. Det finns ett attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för samtliga attestanter i genomfört stickprov. Förvaltningen hanterar förändringar av attestbehörigheter löpande eftersom det sker dagliga uppdateringar.

Uppföljning och kontroll av löneutbetalningar

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende hantering av personalkostnader och löneutbetalningar.

Utbildningsförvaltningen använder sig av elektronisk attest på löneutbetalningslistorna i LISA Självservice. Om ingen signering sker utbetalas lönen ändå. Om signering inte skett inom åtta dagar eskalerar den till överordnad chef.

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningsnämndens interna kontroll i granskad rutin inte är helt tillräcklig.

Genomförd processgenomgång av fem flöden visar inte på några avvikelser. Genomgången har omfattat kontroll av att anställningsavtal finns, korrekt löneökning registrerats samt att korrekt lön utbetalats. Däremot visar den utökade granskningen på ett antal brister gällande hantering av anställningsavtal. I granskningen, av nämndens personalarkiv, kunde endast 59 av 80 granskade avtal verifieras utan anmärkning. För fem anställda saknades personalakt, och för ytterligare sex anställda saknades anställningsavtal. Bland de avtal som fanns kunde flertalet inte verifieras mot uppgifter i lönesystemet avseende tidsperiod och anställningsform. Däremot var samtliga anställningsavtal undertecknade. För de nyanställda i genomfört stickprov, där aktuellt avtal fanns i personalakten, kunde korrekt lön verifieras mot uppgifter i lönesystemet i samtliga fall.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas utbildningsnämnden säkerställa att det finns en personalakt samt aktuellt anställningsavtal i personalarkivet för samtliga anställda.

Uppföljning och kontroll av inköp

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i inköpsprocessen samt följa upp användandet av stadens inköpssystem.

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningsnämndens interna kontroll i granskad rutin inte är helt tillräcklig.

Inköpsprocessen

Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna är korrekt hanterade avseende attest, prestation, bokföringsunderlag, betalningstidpunkt, bokföringstidpunkt samt kontering. Stickprovet visar inte något som tyder på avsteg från stadens regler eller LOU avseende direktupphandlingar/direktupphandlingsgränser.

I den utökade granskningen som gjorts av fyra skolors inköp noteras dock att det förekommer många småinköp från ett stort antal leverantörer och det kan vara en indikation på att fler inköp sannolikt kunde ha gjorts i stadens inköpssystem.

Inköpssystemet

Enligt stadens riktlinjer är det nämndens ansvar att säkerställa att stadens inköpssystem används så långt som möjligt och att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet. Per april 2019 uppgick nämndens systemutnyttjande av inköpssystemet till 65 procent, vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med samma period föregående år. Användandet av inköpssystemet varierar dock stort mellan olika skolor vilket syns i den jämförelse som gjorts i granskningen. De köp som gjorts utanför systemet synes dock vara ungefär desamma för samtliga.

Nämnden rekommenderas säkerställa att stadens inköpssystem används så långt som möjligt och att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet.

Momshantering

En granskning har genomförts i syfte att bedöma nämndens interna kontroll avseende momshantering.

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig avseende momshantering.

Förvaltningen har en uppföljande kontroll för att säkerställa att avdrag för moms sker med korrekt belopp för kostnader där avdragsbegränsningar råder samt för First Card fakturor. Dessutom går alla momsändrade fakturor automatiskt vidare i Agressoflödet för godkännande av central ekonomifunktion. Det finns dock ingen efterföljande kontroll av verifikationer med avvikande momsbelopp, däremot görs en kontroll av Agressorrapporten för 0-moms. Genomförda stickprovskontroller visar dock på ett antal avvikelser avseende leasingmoms.

Nämnden rekommenderas säkerställa att avdrag för moms sker med korrekt belopp för kostnader där avdragsbegränsningar råder.

Försäkrings- och riskkostnader

En översiktlig granskning har gjorts i syfte att kartlägga nämndens hantering av försäkrings- och riskkostnader.

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningsnämndens hantering av granskad rutin är tillräcklig.

I den översiktliga granskningen har inga avvikelser noterats avseende nämndens hantering eller redovisning av försäkrings- och riskkostnader i förhållande till fastställd policy eller redovisningsregler. Genomförd granskning visar att det inte finnas några direkta revisionella eller redovisningsmässiga risker kopplade till nämndens försäkrings- och riskkostnader.

Granskning av hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag och EU-bidrag

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om nämnden har en hantering som säkerställer att de söker de statsbidrag och EU-bidrag de är berättigade till.

Utifrån granskningen är den sammanfattande bedömningen att nämnden har en hantering som säkerställer att de söker de statsbidrag och EU-bidrag de är berättigade till.

Bidrag från Skolverket utgör den absolut största delen av de bidrag som förvaltningen söker. På utbildningsförvaltningen finns två statsbidragshandläggare som aktivt bevakar de myndigheter som fördelar statsbidrag inom nämndens verksamhet. Det är endast

statsbidragshandläggarna som är behöriga att söka bidrag i Skolverkets elektroniska portal, vilket gör att det finns en bra bild över vad som söks och erhålls.

Förvaltningen har under de senaste åren arbetat med samordning av statsbidragshandläggningen i syfte att stärka den interna kontrollen. Alla riktade statsbidrag inom nämndens verksamhetsområde söks, oavsett belopp och inriktning. Däremot uppges det inte finnas något uttalat/formellt beslut kring att allt ska sökas.

Granskning av köp av huvudverksamhet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende köp av huvudverksamhet (köp av skolplatser).

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig men att analysen avseende köp av huvudverksamhet kan förbättras.

Utifrån utfall av registeranalys har stickprov genomförts för att säkerställa att betalning gjorts utifrån fastställd elevpeng eller utifrån fastställt samverkansavtal/annan överenskommelse. En kontroll har även genomförts för att säkerställa att betalning skett vid rätt tidpunkt.

Verifieringen gjordes utan anmärkning, däremot noterades att förvaltningens analys av variationer i utfallet kunde förbättras.

Räkenskaper

Redovisning av statsbidrag

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om redovisningen av statsbidrag ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Granskningen visar endast på en mindre avvikelse avseende ett bidrag som borde ha intäktsförts eftersom återkravet från den externa bidragsgivaren betalades redan föregående år. Verifiering av intäktsförda bidrag har genomförts utan anmärkning.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens redovisning av statsbidrag ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
År 2014	<p>Granskningar av intern kontroll inom gymnasieskolan</p> <p>Nämnden rekommenderas att se till att skolornas beställnings- och lagrutiner uppdateras och dokumenteras. Vidare rekommenderas att nämnden undersöker om behov finns av ytterligare ramavtal. Interna kontrollen i ekonomi-administrativa rutiner behöver förbättras.</p>		x		<p>Förvaltningen uppger att sedan granskningen genomfördes har enheterna en inköpsorganisation samt att förvaltningen systematiserat arbetet med att kartlägga behov och implementera nya ramavtal. Uppföljningen av förvaltningens enheters interna kontroll har sedan granskningen systematiserats för ekonomi- och personaladministrativa rutiner. Uppföljningen har samordnats mellan ekonomi- och personaladministration och överlämningen av resultaten av granskningarna till verksamhetsavdelningarna har systematiserats.</p> <p>Revisionskontorets granskning under året av direktupphandlingar visar dock att det kvarstår brister. Rekommendationerna från 2014 kommer att följas upp under 2020 inom ramen granskningen av direktupphandlingar som genomfördes 2019.</p>
År 2017	<p>Grundskolans systematiska kvalitetsarbete</p> <p>Nämnden rekommenderas tillse att samtliga skolor genomför den analys som rimligtvis kan krävas för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete.</p> <p>Uppföljningen avseende de skolor som har negativt resultat rekommenderas ske mer strukturerat och regelbundet.</p> <p>Nämnden rekommenderas att säkerställa ett mer likvärdigt kvalitetsarbete i stadens skolor.</p>		x		<p>Utbildningsförvaltningen har redovisat följande:</p> <p>Åtgärder 2018: Resultatdialogerna och ett signalsystem har utvecklats. Förvaltningen har sett över och samordnat de stödfunktioner som med utgångspunkt i signalsystemet är avsedda att ge stöd till specifika skolor.</p> <p>Arbetet för att skapa delaktighet i planeringen och att tydliggöra uppdraget för skolorna har fortsatt. Fokus är på det systematiska kvalitetsarbetet med kopplingen mellan mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning, uppföljningar och analyser. Förvaltningen har vid internat med samtliga rektorer haft inslag med fokus på det systematiska kvalitetsarbetet. I de olika grundskoleområdena har kollegialt utbyte om det systematiska kvalitetsarbetet rektorer emellan genomförts på olika sätt.</p> <p>Åtgärder 2019: Under året har tre fokusområden tagits fram för att skapa samstämmighet, varav ett är systematiskt kvalitetsarbete. Förvaltningen noterar förbättrade resultat i årskurs 9 och bedömer att en bidragande orsak är att arbetet med att förstärka samt utveckla det systematiska kvalitetsarbetet har gett resultat. Att systematiskt arbeta för att förbättra kvaliteten i verksamheten har haft ett långsiktigt fokus, omfattat olika insatser och lett till utveckling, både på skolnivå och på förvaltningsnivå.</p> <p>Nämnden har under året kartlagt arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan, där behovet av systematiskt kvalitetsarbete i flera led identifierats.</p> <p>En riktad utbildning har påbörjats omfattande fem grundskolor för att stärka deras systematiska kvalitetsarbete. Ett samarbete har pågått mellan förvaltningens analytiker och tio grundskolor samt fem gymnasieskolor för att bl.a. förbättra det systematiska kvalitetsarbetet. Nämnden har under året kartlagt arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan, där behovet av systematiskt kvalitetsarbete i flera led identifierats. Dels anvisningar för upprättande av plan mot kränkande behandling, dels en statistikfil för att systematisera arbetet har tagits fram under året. Systemet för anmälan och uppföljning av skolornas anmälan om kränkande behandling har förstärkts.</p>
År 2017	<p>Intern kontroll i gymnasieskolan</p>		x		<p>Under 2019 har utbildningsförvaltningen påbörjat ett arbete att stärka den interna kontrollen på gymnasieskolan. Förvaltningen</p>

Årsrapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	Nämnden bör försäkra sig om att det interna kontrollsystemet i betydligt större utsträckning integreras i skolenheternas verksamhet och byggs in i enheternas väsentliga processer. Vidare bör nämnden säkerställa att samtliga skolor upprättar en överenskommelse med vårdnadshavaren och tar fram skriftliga rutiner för hanteringen av elever med skyddade personuppgifter. Nämnden rekommenderas att tillse att skolornas dokumentation av registerutdragen inte strider mot skollagen samt förtydliga regelverket och förvaltningens rutiner vad gäller skolenheternas ansvar för kontroll av registerutdrag. Därtill bör nämnden tillse att samtliga skolor tar fram rutiner och anmäler beslut som fattas enligt utbildningsnämndens delegationsordning.				<p>uppgger dock inte att åtgärderna i full utsträckning implementerats och gett effekt och att arbetet kommer fortsätta under 2020.</p> <p>Revisionskontorets granskning under året visar att intern kontroll fortsatt är ett utvecklingsområde på gymnasieskolorna, därav kommer utbildningsförvaltningens arbete med att stärka den interna kontrollen fortsätta att följas extra noga under 2020.</p>
År 2017	Granskning av redovisning statsbidrag Nämnden rekommenderas att tydliggöra och dokumentera vilka antaganden som ligger till grund för uppbokning av statsbidragsintäkter från Migrationsverket och säkerställa att återsökning sker till fullo av statsbidragsberättigade kostnader.	x			<p>För att öka kvaliteten i ansökningsprocessen har ett antal åtgärder vidtagits. Bl.a. lämnar statsbidagshandläggaren in ansökan så snart det är möjligt. Ansökan delas i enlighet med Migrationsverkets önskemål in i flera ansökningar. Detta förhindrar att Migrationsverket på eget bevåg delar upp ansökningarna, vilket historiskt har lett till att försvårad uppföljning och kontroll. Ansökan sker sedan 2019 kvartalsvis och förhoppningen är att det ska leda till att Migrationsverket snabbare kan fatta beslut och att förvaltningen därigenom får en chans att rätta till felaktigheter. Under sommaren och hösten 2019 har ett stort rensningsarbete gjorts i BER. Statsbidragshandläggare har kontaktat Migrationsverket avseende alla elever utan invånarstatus i BER. För de som visade sig vara asylsökande har förvaltningen fått information om dossiernummer och hemkommun vilket har lagts in i BER. För de som inte är asylsökande har korrekt invånarstatus lagts in i BER. I nuläget finns därför endast ett fåtal elever i BER utan invånarstatus. Inom ramen för uppföljningen har revisionen även tagit del av en dokumenterad rutin för ansökningsprocessen.</p> <p>Utifrån granskningsresultatet bedöms åtgärd vidtagen utifrån lämnad rekommendation.</p>
2017	Uppbokningar Migrationsverket Det saknas tydligt dokumenterade och underbyggda bedömningar/resonemang för gjorda uppbokningar gentemot Migrationsverket. Bokslutsunderlagen för dessa bokningar bör utvecklas.	x			<p>Utbildningsförvaltningen bokar upp utifrån historiskt utfall (förhållandet beviljat/sökt) vilket finns dokumenterat. I bokslut 2019 har ca 50 procent av sökt belopp bokats upp som fordran på Migrationsverket. I granskningen av bokslutet finns underlag som visar att beviljat belopp under åren 2013-2018 varit i snitt 63-64 procent men att andelen fluktuerat kraftigt under perioden (32-73 procent för gymnasiet och 37-88 procent för grundskolan).</p>
2018	Ogiltig frånvaro i grundskolan Utbildningsnämnden rekommenderas att försäkra sig om de uppdaterade rutinerna för frånvarorapportering implementerats i samtliga	x			<p>Utbildningsförvaltningen uppgger att:</p> <p>Utöver frånvarostatistik som sammanställs varje månad, elevernas totala, giltiga och ogiltiga frånvaro per skola och tidsperiod finns statistik på anmälningar om upprepad eller längre frånvaro som</p>

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	stadens grundskolor. Vidare bör nämnden vidareutveckla sitt arbete med analys av den ogiltiga frånvaron. Bland annat genom att utveckla skolornas kvalitet på underlag vid rapportering av frånvaro.				<p>utreds av skolorna, på elevnivå och de orsaker som skolorna har angivit. Där framgår bland annat om frånvaron beror på obehövad semester, psykisk ohälsa eller skol och i vilken omfattning eleven är frånvarande. Skolornas uppgifter i anmälningarna varierar.</p> <p>Under läsåret 2019/20 har 96 av stadens skolor anmält sina utredningar till central förvaltning. Under läsåret har grundskolechefer fått underlag på vilka skolor som inte skickat in ärenden till central förvaltning. Dessa har/ska följas upp i respektive grundskoleområde.</p> <p>Under våren 2020 kommer grundskoleavdelningen att genomföra en kvalitativ uppföljning gällande skolornas arbete med upprepade eller längre frånvaro.</p> <p>Samtliga skolor som anmält att de ska starta en utredning av elevs upprepade eller längre frånvaro har fått ett underlag för att göra utredningar samt hänvisning till stöd från central förvaltning. I utvalda ärenden har stöd getts via skolbesök, mail eller telefon. Nivån på stödet har anpassats efter behov (enskilda ärenden, organisation kring arbete med frånvaro, utveckling av elevhälsa, samverkan skola-socialtjänst)</p> <p>I dagsläget finns inte statistik på det stöd som getts skolorna. Förvaltningen har tagit fram ett digitalt verktyg i BER som kommer att lanseras under våren där analysarbetet ska underlättas. I systemet finns möjlighet till frågor och svar mellan central förvaltning och skola samt uppföljning på ärendenivå.</p> <p>Inom ramen för likvärdig skola har också ett antal personer anställts, i några stadsdelar, i syfte att utveckla skolornas arbete med elevers upprepade eller längre frånvaro. I detta ingår också att stärka samverkan med nämndernas socialtjänst.</p> <p>Registreringsgraden varierar fortfarande (delvis pga utmaningar i Skolplattformen), förvaltningen arbetar aktivt med att utbilda och följa upp frånvarostatistiken.</p>
2018	Studiero i grundskolan Utbildningsnämnden rekommenderas att vidareutveckla sitt arbete med det systematiska kvalitetsarbetet när det gäller att följa upp, analysera och utvärdera arbetet med studiero.		x		<p>Utbildningsförvaltningen uppger att:</p> <p>För att få en fördjupning av resultaten kring studiero och för att komma fram till förbättringsåtgärder, har en utvärdering genomförts i 23 grundskolor i ett grundskoleområde. Utvärderingen som genomförts genom verksamhetsbesök, intervjuer och dokumentstudier visar överlag på bättre resultat av studiero än vad som framgår i stadens elevundersökning. Här visar resultaten att arbetet med att skapa och bibehålla studiero överlag håller en hög kvalitet.</p> <p>Förvaltningens arbete på övergripande nivå har handlat om att stötta och ge förutsättningar för skolorna i arbetet kring trygghet och studiero. Här kan nämnas framtagande av stöddokument, utvecklad systematik i arbetet med uppföljning och stöd kring arbetet med kränkande behandling samt kompetensutvecklingsinsatser när det gäller normkritik och våldspreventivt arbete. En stor vikt läggs även vid uppföljningar och dialog om skolornas resultat och arbete inom detta område, inte minst vid de årliga resultatdialogerna.</p> <p>Elevundersökningen visar att elever av olika kön och i olika årskurser har skilda upplevelser av trygghet, studiero och utsatthet för kränkningar. De åtgärder som sätts in bör därför vara anpassade för dessa skillnader. För att kunna sätta in träffsäkra åtgärder krävs ytterligare underlag på skolnivå som kan visa på vad</p>

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
					som är orsaken till elevernas upplevelser av trygghet och studiero. I de underlagen behövs även en analys av om de åtgärder som skolorna arbetade med sedan förra elevundersökningen haft önskad effekt.
2018	Inköpsprocessen Utbildningsnämnden rekommenderas säkerställa att det fullt ut finns aktuell attestförteckning (attestkort) och denna överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i Agresso.	x			Den uppföljande granskningen visar att det finns en aktuell, undertecknad attestförteckning. Granskningen visar även att det finns attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för samtliga attestanter i genomfört stickprov. Förvaltningen hanterar förändringar av attestbehörigheter löpande eftersom det i princip sker dagliga uppdateringar i attestförteckningen.
År 2019	Delegationsordning Nämnden rekommenderas att säkerställa att delegationsbeslut anmäls i enlighet med kommunallagens bestämmelser samt att det av nämnd-protokollet framgår vilka beslut som anmälan avser. Vidare rekommenderas nämnden att utveckla sin interna kontroll avseende delegation.			x	En granskning genomfördes 2017 där nämnden rekommenderades att säkerställa att samtliga beslut som fattas med stöd av delegation anmäls till nämnden på det sätt som nämnden bestämt samt att säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av beslut som ska anmälas till nämnden. Den uppföljande granskning som genomfördes under 2019 visar att bristerna kvarstår. Granskningen följs upp under 2020.
År 2019	Undervisning av nyanlända i grundskolan Utbildningsnämnden rekommenderas identifiera vilka skolor som i större utsträckning behöver arbeta utifrån förvaltningens framtagna riktlinjer, eftersom det är av vikt att samtliga skolor inkluderas i nämndens utvecklingsarbete och att arbetet sker likvärdigt.				Följs upp 2020.
År 2019	Uppföljande granskning av samverkan mellan skola och socialtjänst Utbildningsnämnden rekommenderas att fortsätta arbeta för att bidra till uppföljningen av samverkan mellan skola och socialtjänst.				Följs upp 2020.
År 2019	Insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden Stödja stadsdelsnämnderna gällande möjligheten att löpande kunna följa inskrivningsgraden och identifiera vilka barn som inte är inskrivna.				Kommer att följas upp kommande år.
År 2019	Direktupphandlingar vid utbildningsnämnden Utbildningsnämnden rekommenderas att snarast fastställa egna riktlinjer för direktupphandling och förankra dessa i organisationen. Vidare att säkerställa att samordning, styrning och				Följs upp 2020.

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	uppföljning av direktupphandlingar sker i tillräcklig utsträckning så att nämnden följer LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling.				
År 2019	Momshantering Utbildningsnämnden rekommenderas säkerställa att avdrag för moms sker med korrekt belopp för kostnader där avdragsbegränsningar råder.				Följs upp 2020.
År 2019	Uppföljning och kontroll av inköp Utbildningsnämnden rekommenderas säkerställa att stadens inköpssystem används så långt som möjligt och att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet.				Följs upp 2020.
År 2019	Uppföljning och kontroll av löneutbetalningar Utbildningsnämnden rekommenderas att säkerställa att det finns en personalakt samt aktuellt anställningsavtal i personalarkivet för samtliga anställda.				Följs upp 2020.
År 2019	Behörighetshantering i ekonomisystemet Agresso Nämnden rekommenderas att säkerställa att det finns aktuella och undertecknade behörighetsblanketter för samtliga tilldelade behörigheter i ekonomisystemet och att det införs en kontroll för att säkerställa att användarnas behörigheter överensstämmer med underliggande behörighetsblankett. Vidare rekommenderas nämnden säkerställa att rutin för genomgång och uppföljning av behörigheter i Agresso införs i enlighet med stadens regelverk.			x	En granskning genomfördes 2018 där nämnden rekommenderades att införa en kontroll för att säkerställa att användarnas behörigheter är rimliga och överensstämmer med underliggande behörighetsblankett. Under 2019 har en uppföljande granskning genomförts som visar att rekommendationen inte åtgärdats. Följs upp 2020.

Revisionsprojekt

Revisionsprojekt	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
P2/2017	<p>Ökade kunskapsskillnader i skolan, nr 2 2017</p> <p>Nämnden bör utveckla och stärka uppföljningen och analysen avseende arbetet med att minska kunskaps-skillnaderna för att få underlag för att bedöma att genomförda aktiviteter ger resultat.</p> <p>Nämnden bör tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av fokusområdena ska genomföras.</p>		x		<p>Förvaltningen uppger att:</p> <p>Betygsresultaten i årskurs 9 har ökat jämfört med 2018. Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är dock fortsatt stor. Under 2017 och 2018 minskade spridningen rejält, men i år har den ökat något för behörigheten till yrkesprogram. En anledning till de kraftigt minskade skillnaderna 2017 och 2018 är att fördelningen av nyanlända elever på skolor förändrats, genom att skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (vilka vanligtvis också har högre resultat) tog emot en större andel nyanlända än tidigare.</p> <p>Förvaltningen har ett viktigt uppdrag i att öka likvärdigheten mellan skolor och ett led i detta arbete är att försöka skapa mer heterogena elevsammansättningar i skolorna. I detta syfte har förvaltningen fortsatt att erbjuda nyanlända elever i årskurs 7-9 placeringar i förberedelseklasser i innerstad och närförort. Förvaltningens arbete med de prioriterade områdena elevhälsa, mottagande och undervisning av nyanlända elever, kvaliteten i fritidshemmet, övergångar mellan skolformerna samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet syftar också till att öka likvärdigheten i utbildningen. Utgångspunkten är att hög kvalitet inom dessa områden gynnar alla elever men i synnerhet resurssvaga elever.</p> <p>Förvaltningen har också utarbetat strategier för ökad jämlikhet inom ramen för statsbidraget för likvärdig skola. Med hjälp av statsbidraget görs olika satsningar och innovativa insatser, till exempel pågår uppbyggnaden av särskilda undervisningsgrupper i vissa stadsdelsnämndsområden bland annat i samverkan med socialtjänsten. Detta syftar till att förbättra möjligheterna för elever med mindre gynnsamma förutsättningar att lyckas i skolan. Detta arbete är påbörjat men behöver fortgå en längre tid för att kunna få effekt.</p>
P1/2018	<p>Kränkande behandling</p> <p>Nämnden bör säkerställa att samtliga skolor arbetar mer målinriktat och att det finns rutiner vad gäller det upptäckande och förebyggande arbetet, inklusive nätkränkningar.</p> <p>Nämnden bör försäkra sig om att det i samtliga skolor finns rutiner för att elever får större inflytande i arbetet mot kränkande behandling.</p> <p>Nämnden bör se till att samtliga skolans planer mot kränkande behandling uppfyller författningens krav och att planerna är förankrade bland personal och elever i skolorna.</p> <p>Nämnden bör försäkra sig om att anmälningsrutinen vad</p>		x		<p>Förvaltningen uppger att:</p> <p>Som led i det systematiska kvalitetsarbetet har under våren kontinuerlig återkoppling och uppföljning av anmälningar och utredning av kränkande behandling genomförts. Antalet anmälningar har ökat från förra året vilket tyder på att arbetet gett resultat och kan tolkas som att rutinerna på skolorna har förbättrats. Vidare har förvaltningen granskat grundskolornas planer mot kränkande behandling och har gett såväl generell som individuell återkoppling.</p> <p>Under året har förvaltningen genomfört två informationstillfällen om kränkande behandling, samt har vid ett flertal tillfällen besökt grundskolor och informerat hela eller delar av personalen utifrån skolans önskemål.</p> <p>Andelen anmälningar gällande grundskolan från Skolinspektionen och Barn- och elevombudet (BEO) som gäller kränkande behandling har minskat med 23 procent mellan 2018 och 2019. En möjlig orsak till det är att skolorna genom information och utbildningsinsatser utvecklat sina rutiner kring att upptäcka, anmäla och åtgärda kränkande behandling och därigenom minskat benägenheten att anmäla till Skolinspektionen.</p> <p>Ett kortfattat stöddokument, när det gäller gymnasieskolornas arbete med trygghet och studiero, har tagits fram som ett första</p>

Revisionsprojekt	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	<p>gäller kränkande behandling efterlevs. Nämnden måste försäkra sig om att det finns rutiner för uppföljning och analys, både centralt och i skolorna. Detta kan öka förutsättningarna för nämnden och skolor att uppmärksamma en viss typ av kränkningar och bekämpa dem särskilt.</p> <p>Nämnden bör säkerställa att samtliga skolors elevhälsovårdsteam är involverade i arbetet mot kränkande behandling.</p> <p>Nämnden bör i större utsträckning erbjuda den utbildning som personalen i skolorna är i behov av för att kunna upptäcka, åtgärda och förhindra alla former av kränkande behandling.</p>				<p>steg för mer riktade insatser. Utbildningsnämndens riktlinjer för trygghet och studiero har tagits upp på rektorsmöten och kommer fortsätta att implementeras under kommande år.</p> <p>Förvaltningen har under året genomfört flertalet aktiviteter för att främja målen om lika rättigheter och möjligheter på arbetet och förhindra diskriminering. Ett särskilt fokus har även varit att synliggöra för både chefer och medarbetare vilka åtgärder i arbetsmiljön som kan genomföras för att säkerställa att alla oavsett diskrimineringsgrund har lika rättigheter och möjligheter på jobbet. Förvaltningen arbetar även för att säkerställa att riktlinjerna avseende kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier är väl kända i verksamheten och att alla medarbetare vet till vem de ska vända sig om de upplever sig utsatta.</p> <p>Under 2020 kommer revisionskontoret följa upp rekommendationerna.</p>
P5/2018	<p>Kunskapsresultat i grundskolan Utbildningsnämnden rekommenderas att se över behovet av att komplettera uppföljningen av kunskapsresultaten i svenska och matematik för en mer nyanserad bild av kunskapsresultaten.</p> <p>Vidare rekommenderas nämnden att systematisera dokumentationen av skolornas stödbehov, inklusive åtgärder och uppföljningen av insatsernas effekter.</p>				Följs upp 2020.
P7/2018	<p>Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service Utbildningsnämnden rekommenderas att utveckla processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation. Vidare rekommenderas utbildningsnämnden i samverkan med SISAB påskynda och säkerställa arbetet med tillgänglighetsanpassningar inom grundskolan enligt kommunfullmäktiges ambitioner och enligt lagstiftningens krav. Slutligen rekommenderas utbildningsnämnden att säkerställa att stadens skolor systematiskt redovisar</p>				Följs upp 2020.

Revisionsprojekt	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	information om sin tillgänglighet i skollokaler på stadens webbplats.				
P9/2018	<p>Hedersrelaterat våld och förtryck Utbildningsnämnden bör ange på vilket sätt arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska bedrivas på stadens grundskolor.</p> <p>Vidare bör nämnden följa upp att stadens grundskolor genomför kompetenshöjande insatser utifrån stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.</p>				Följs upp 2020.
P12/2018	<p>Styrning av gymnasieskolornas ekonomi och verksamhet Utbildningsnämnden rekommenderas att säkerställa att styrningen och organisationen inom Gymnasieverksamheten stödjer en effektiv och resultatfrämjande användning av resurserna.</p> <p>Vidare rekommenderas nämnden att bistå skolorna med relevanta analysverktyg samt följa upp att framtagna åtgärdsplaner för att gymnasieskolorna ska nå ekonomi i balans.</p>				Följs upp 2020.
P5/2019	<p>Implementering av dataskyddsförordningen Revisionskontoret rekommenderar att nämnden utvecklar styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Vidare rekommenderar revisionskontoret att nämnden informationsklassar samtliga av sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar. Revisionskontoret rekommenderar också att nämnden genomför en fullständig kartläggning av behovet av personuppgiftsbiträdesavtal.</p>				Följs upp 2020.

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Bedömning:

Tillfredsställande

Bedömningskriterier är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden/styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning:

Tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bedömningskriterier

Nämndens:

- Redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.
- Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömning:

Rättvisande

Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte rättvisande

Väsentliga brister finns som måste åtgärdas.